

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUISELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK

Nr. 39a

Een springende dupák: wie ben ik?

Doepak is een kleurig blad vol achtergrondinformatie over het (volks)poppentheater. In deze *kruimelkrant* en *-krabbel* lees je ook wat er allemaal te doen is in het *Poppenspe(e)lmuseum*: welke exposities er zijn, of er nieuwe boeken zijn verschenen en hoe het met de website is. In de naam van het blad, *Doepak*, zitten de werkwoorden 'doen' en 'pakken' verborgen. Dat is niet voor niets, want het is de bedoeling dat je zelf dingen gaat 'doen' en 'pakken'. *Doepak* is trouwens ook de Nederlandse uitspraak van het Tsjechische woord *dupák*. Een *dupák* is een *stang-* en *trucpop*. In het zogenoemde *pastichetheater* zie je een heen en weer en op en neer springende *dupák*. De pop heeft het gezicht en de kleurige kleren van een oud-Hollandse *poppenkastpop*.

Hij heeft een bochel en een vooruitstekende rode neus en kin. Hij draagt klompen, en op zijn hoofd draagt hij een naar voren hangende puntmuts met een belletje. Hoe heet deze bekende figuur uit het Nederlandse *handpoppentheater*?

Wil je nog meer weten over het poppenspel? De websites www.poppenspelmuseum.nl en www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl geven informatie over het museum, het poppenspel en de bijna zesduizend werken omvattende museumbibliotheek. Een geïllustreerd *poppentheater-abc* bevat de verklaring van uitdrukkingen, woorden, poppentheatertechnieken, karakteristieke (poppen)theaterfiguren en personen. Op www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 is veel over onze gevarieerde collectie te vinden. Op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs kan een speelse reis door de wonderwereld van het poppentheater gemaakt worden. Illustratie *dupák*figuur: Hetty Paërl © (1994). De *dupák* is in 1993 voor het *Poppenspe(e)lmuseum* gemaakt door de Slowaakse poppenspeler Anton Anderle (1944-2008). Concept, ontwerp pastichetheater en realisatie: Otto van der Mieden © (2008). Veel zoek- en kijkplezier en applaus!

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspuurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruiemelkrant en -krabbel! Een dupák (spreek uit: doepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurteilings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uittrekken en weer inkrimpen van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodsse stille geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwierven de armen wijd uit.